

رباعیات خیام

رباعی اول:
ای چرخ فلک خرابی از کینه توست
بیدادگری شیوه دیرینه توست
ای خاک اگر سینه تو بشکافند
بس گوهر قیمتی که در سینه توست

رباعی دوم:
هر چند که رنگ و بوی زیباست مرا
چون لاله رخ و چو سرو بالااست مرا
معلوم نشد که در طریخانه خاک
نقاش ازل بهر چه آراست مرا

رباعی سوم:
آن قصر که جمشید در او جام گرفت
آهو بچه کرد و روبه آرام گرفت
بهرام که گور می گرفتنی همه عمر
دیدنی که چگونه گور بهرام گرفت

رباعی چهارم:
امروز تور اداسترس فر دانیست
واندیشه فردات به جز سودا نیست
ضایع مکن این دم ازلت شیدا نیست
کاین باقی عمر را بهاپیدا نیست

رباعی پنجم:
ای دل چو زمانه می کند غمناکت
ناگه بروز تن روان پاکت
بر سبزه نشین و خوش بزی روزی چند
زان پیش که سبزه بر دمدا ز خاکت

غلط نویسیم

سیف/صیف

سیف به معنی «شمشیر» است:
دیوانگان نثرسنداز صولت قیامت / بشکیدای سب
چوبین از سیف و تازیانه (سعدی: کلیات ۹۵۵)
صیف به معنی «تابستان» است:
عمر گرانمایه در این صرف شد / تاجه خورم صیف
و چه پوشم شتا (سعدی: گلستان ۸۳)
بر گرفته از کتاب «فرهنگ درست نویسی سخن»- تألیف استاد حسن انوری

ادبی

آلیس مونرو در گذشت

گروه ادب و هنر – آلیس مونرو، استاد داستان کوتاه معاصر، نویسنده کانادایی و برنده نوبل ادبیات ۲۰۱۳ در ۹۲ سالگی درگذشت.
کارشناسان او را از توانمندترین نویسندگان داستان کوتاه در جهان می‌دانند. او ابتدای راه نویسنده‌گی به رمان نویسی علاقه داشت ولی بعدها فهمید که داستان کوتاه برای بیان اندیشه‌هایش مناسب‌تر است. مونرو نویسنده‌گی را از نوجوانی شروع کرد و اولین داستانش به نام «ابعادیک سایه» از زمانی که دانشجوی دانشگاه وسترن انتاریو بود، به چاپ رساند. جالب این که آلیس مونرو پیش از پرداختن حرفه‌ای به شغل نویسنده‌گی، پیشخدمتی و تصدی کتابخانه را تجربه و مدتی هم در مزرعه‌های تنباکو کار کرده بود. از مهم‌ترین ویژگی‌های آلیس مونرو، شخصیت‌های زن پیچیده در داستان‌هایش هستند.

شیوه نویسنده‌گی مونرو

او درباره شیوه نویسنده‌گی خود گفته است: «اغلب پیش از شروع نوشتن داستانی، کلی‌بآن نشست و برخاست می‌کنم. وقتی به‌طور مرتب وقت نوشتن ندارم داستان‌ها مدام در ذهن‌م رژه می‌روند، تا جایی که وقتی می‌نشینم به نوشتن کاملاً در آن غرق شده‌ام. این روزها این غرق شدن را با یادداشت برداشتن انجام می‌دهم. چندین و چند دفترچه یادداشت دارم که با خط خرچنگ‌قورباغه پر شده‌اند، همه چیز را در آن می‌نویسم. گاهی وقتی به این نسخه‌های اولیه نگاه می‌کنم یا خودم می‌گویم و اقا سودی هم دارند؟ می‌دانید من از آن نویسندگانی نیستم که از موهبت سرعت بر خوردار هستند و سریع می‌نویسند.»

برخی آثار

از جمله آثار منتشر شده آلیس مونرو در ایران می‌توان به این کتاب‌ها اشاره کرد: «روپای مادرم»، «می‌خواستیم چیزی بهت بگم»، «فرار»، «خوشبختی در راه است» و «زندگی عزیز» و «پاییز داغ».

و نفوذ اندیشه خیام در غرب و نیز مشرق زمین هم غیر قابل انکار است.

در آستانه ۲۸ اردیبهشت، روز بزرگداشت خیام نیشابوری، با دکتر علیرضا قیامتی، استاد زبان و ادبیات فارسی درباره این شاعر شناخته‌شده و آثار او گفت‌وگو کرده‌ایم.

الهه آریانیان

calture@khorasannews.com

در ۲۸ اردیبهشت به نام حکیم بزرگ ایرانی است که در قرن پنجم هجری در نیشابور زندگی می‌کرد؛ حکیمی که اندیشه‌های خردورزان‌ه‌اش درباره فلسفه زندگی و جهان هستی زمانمند نبوده و در روزگار ما هم قابل درک و فهم است. حکیم عمر خیام نیشابوری، ریاضی‌دان، منجم و ادیبی که قالب کاملاً ایرانی رباعی را به جهانیان شناساند و آن را بستر اندیشه‌های ناب و تعالی بخش کرد.

زنده‌یاد استاد محمدعلی فروغی در کتاب رباعیات حکیم خیام نیشابوری می‌نویسد: «چون خصایص کلام خیام را می‌سنجیم، نخستین چیزی که به آن بر می‌خوریم، این است که بسیار ساده و بی‌آرایش است و از تصنع و تکلف، بلکه از تخیلات شاعرانه عاری است؛ چنان که می‌توان گفت، از شعر جز وزن و قافیه چیزی ندارد، ولیکن در نهایت فصاحت و بلاغت است؛ درست و موجز و استوار. الفاظ همه قالب معنی است و کم و زیاد و عیب و نقص ندارد.»

خیام را می‌توان خاص‌ترین شاعر ایرانی دانست؛ چرا که او اولین شاعر ایرانی است که شعرش به دیگر زبان‌ها ترجمه شد و جهانیان از طریق او با ادبیات فارسی آشنا شدند. تأثیر

صیاد چیره دست اندیشه‌های ژرف

به مناسبت ۲۸ اردیبهشت، روز بزرگداشت خیام نیشابوری با دکتر علیرضا قیامتی استاد زبان

و ادب فارسی درباره جایگاه شعر و اندیشه خیام و نیز تأثیر آن بر جهان امروز گفت‌وگو کردیم

جهان و اندیشه خردورزان‌ه‌و ببینیم. اورا هکار به‌زیستن را به انسان‌ها در طول تاریخ هدیه می‌کند. او منش خردمندانه‌زیستن را به ما می‌آموزد. خیام نقطه عطف ادبیات ماست.

تأثیر انکار ناشدنی خیام

بر اندیشمندان غربی

این استاد دانشگاه با اشاره به این که خیام اولین شاعر ایرانی است که اشعارش به زبان‌های دیگر ترجمه شد، از تأثیر این حکیم بزرگ بر اندیشمندان غیر ایرانی می‌گوید:

«اولین شاعری که شعرو اندیشه‌اش در جهان درونی رو به جهانیان باز کرد تا ادبیات ما را بشناسند، خیام بود. او بیش از هر شاعر ایرانی توانسته جایگاه خودش را داشته باشد و این ممکن نبود به جز با ترجمه «فیتز جرالد» انگلیسی.

ترجمه شعر خیام موجب تأثیرگذاری او بر اندیشمندان اروپا، به ویژه فرانسه و انگلستان شد. «ارمان رو» و «لامارتین»، دو شاعر و نویسنده فرانسوی سخت تحت تأثیر اندیشه‌های خیام هستند و او را می‌ستایند. اندیشه خیام علاوه بر مغرب زمین، بعدها در مشرق هم جایگاه ویژه‌ای پیدا کرد؛ از جمله در ژاپن.»

رونمایی «عملیات برای ادبیات» در نمایشگاه کتاب تهران

برگرفته از جمله‌ای از شهید مسعود است که در شب عملیات برای بارانش شعر می‌خواند و وقتی دلیل کارش را می‌پرسد، می‌گوید: «عملیات برای ادبیات است و ما برای حفظ زبان فارسی می‌جنگیم». کتاب «عملیات برای ادبیات» امروز پنج شنبه ۲۷ اردیبهشت از ساعت ۱۶ در غرفه انتشارات لوح فکر واقع در مصلا‌ی امام خمینی (ره)، سالن شبستان، راهروی ۲۰، غرفه ۴۶۶ رونمایی می‌شود.

مراسم رونمایی از کتاب «عملیات برای ادبیات» در نمایشگاه کتاب برگزار می‌شود. به گزارش ایسنا، کتاب «عملیات برای ادبیات» نوشته سیده فاطمه موسوی است. این نویسنده درباره کتاب می‌گوید: «شاعران بزرگ فارسی‌زبان از ایران، افغانستان و تاجیکستان اشعار فراوانی را برای قهرمان احمدشاه مسعود سروده‌اند که در این کتاب ۱۰۰ اثر گردآوری شده است». نام این کتاب

نمایشگاه کتاب، فرصت‌ها و آسیب‌ها

گفت و گوی اختصاصی خراسان با کورش علیانی، نویسنده برجسته و دکتر محمد صادق کوشکی استاد دانشگاه و فعال سیاسی، فرهنگی درباره راهکارهای تقویت نمایشگاه‌های کتاب و وضعیت امروز کتاب در کشور

امسال سوال کردم، او صحبت‌هایش را با این جملات شروع کرد: کتاب خوانی به نظرم فضیلت نیست. برخی نمایشگاه‌های کتاب ما از روز اول، تبدیل به فروشگاه می‌شوند و برخی فعالان این حوزه و حتی برخی مسئولان به هزاران ترفند برای رخ دادن اتفاقات خوب متوسل می‌شوند اما همین موضوع باعث می‌شود از تمرکز بر حل مشکلات دور بمانند. به هر حال به نظر من نمایشگاه کتاب باید از وضعیت کنونی خارج شود.

این نویسنده سرشناس تصریح کرد: به نظر من در این‌روند که افرادی بیایند با سب و در حجم بالا، کتاب بخرند اشتباه است. برای اصلاح وضعیت این سال‌های نمایشگاه‌های کتاب، ساده‌ترین اتفاقی که می‌تواند بیفتد، این است که ناشر، نویسنده خود را پیدا و از او مطالبه کند که کتابی که سال آینده قرار است برای انتشار در اختیار او بگذارد چیست. ناشر باید نویسنده‌اش را در معرض نقد‌های جدی قرار دهد. موضوع بعدی این است که به نظر می‌رسد باید خرید کتاب فیزیکی به پست منتقل شود و الا هر سال ما با نمایشگاه خسته‌تر، کم‌بازدیدتر و البته پرامارتر

از گذشته مواجهیم شد. در ادامه صحبت‌هایمان با کورش علیانی بحث به سمت و سوی گسست زبانی طبقه

حمیدرضا حلاجیان

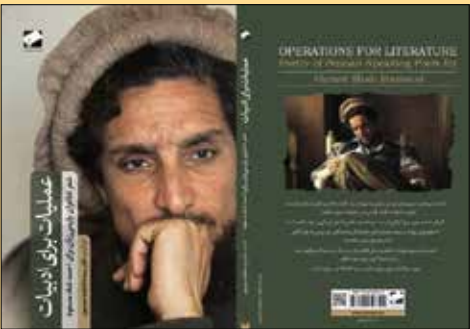
calture@khorasannews.com

نمایشگاه کتاب تهران به عنوان یکی از بزرگ‌ترین رویدادهای فرهنگی کشور، همواره محلی برای دیدار و گفت‌وگوهای ادبی و فرهنگی بوده است. گفت و گو‌هایی که تا امروز در ارائه راهکارها و میان برداشتن بسیاری از کاستی‌ها راهگشا بوده است.

اصولی برای رونق فرهنگ کتاب خوانی
وقتی از کورش علیانی درباره وضعیت کتاب خوانی در کشور و کیفیت برگزاری نمایشگاه

رباعی، خردورزان‌ترین قالب شعری
دکتر قیامتی در بخش دیگری از سخنان خود به قالب تمام ایرانی رباعی اشاره کرد و گفت: «قالب رباعی، کاملاً ایرانی است و تمام ویژگی‌های فرهنگ ایرانی را دارد. رباعی سرا در مصرع آخر تمام حرف و اندیشه را می‌گوید. خردورزان‌ه و اندیشمندان‌ترین قالب شعری، رباعی است. بعد از خیام نهضتی در فرهنگ و ادبیات ما به وجود می‌آید و رباعی سربابی به اوج می‌رسد و مولانا و عطار رباعی‌های زیادی می‌سرایند. خیام این قالب را تقریباً جهانی کرد.»

استاد زبان و ادب فارسی دانشگاه فرهنگیان، در پایان درباره دلایل حجم زیاد رباعیات منسوب به خیام چنین گفت: «درباره رباعیات خیام می‌توانیم به رباعیاتی که محمدعلی فروغی و صادق هدایت گردآوری کرده‌اند، بسنده کنیم. البته اگر بخواهیم رباعیاتی را که در منابع تاریخی دست‌اول آمده‌اند، تنها رباعیات اصلی خیام بدانیم، باید بگوییم که تعدادشان به ۱۰ رباعی می‌رسد. اما به گمان من در همان ۱۷۸ رباعی که استاد فروغی گردآوری کرده است، شک و شبهه‌ای نیست. رباعیات منسوب به خیام هم حدود دوهزار رباعی است. بنابراین باید رباعی‌ها را دو بخش کنیم: دسته اول، رباعیاتی که خیام سروده و دسته دوم، رباعیاتی که با اندیشه خیامی سروده شده‌اند و شاعران بنا به مصلحت و دلایل خاص خود به خیام منسوب کرده‌اند.»

با نمایشگاه کتاب

دانیایی نمایی است، علم فروشی است، حتی علم هم نیست، بلکه علم نمایی است. کوشکی ادامه داد: واقعیت آن است که ما یکسان نباشد، این دردی از مردم دوانمی‌کند. من موظف هستم در قبال مردم و به ازای این وظیفه از آن‌ها دور بایستم و گاه دوباره نزدیک شوم، در این رابطه ضربانی، در ده‌ها مشکلات رانشخیص دهم و راه حل بیان کنم، هرچند آن‌ها از من خوششان نیاید.

آسیبی به نام دانایی نمایی

در حالی که کنار یکی از غرفه‌ها همچنان به همراه کورش علیانی گرم صحبت بودیم، دکتر صادق کوشکی که در حوزه علوم سیاسی و فرهنگی چهره‌ای شناخته شده است به جمع‌مان پیوست.

از دکتر کوشکی خواستم به دلیل اهمیت نقش نویسندگان و روشنفکران در جهت دهی افکار عمومی و همچنین ارتقای فرهنگ و دانش عمومی نظرش را درباره تأثیر کم‌رنگ شدن مرجعیت طبقه دانایان یا همان روشنفکران بر پیشبرد اهداف فرهنگی بگویم. دکتر کوشکی گفت: من در دانایی این طبقه هم شک دارم، دانا کسی است که مسئله می‌شناسد، آن را حل می‌کند و نتیجه آن برای مردم ملموس است. باید بدانیم اظهار فضل و کلمات درست،

علیانی و دکتر محمدصادق کوشکی دوباره متن گفت و گو‌هایمان را در ذهن مرور کردم. متنی که شاید مانند گزارش‌های روزهای گذشته مستقیماً به موضوع نمایشگاه کتاب مربوط نمی‌شد اما جای خالی چنین مباحثی در نمایشگاه سی و پنجم به چشم می‌خورد، موضوعی که می‌تواند در برگزاری دوره‌های بعدی نمایشگاه در دستور کار قرار گیرد و اصلاحاتی را به نفع ارتقای دانش فرهنگی، علمی، سیاسی، اجتماعی و هنری جامعه به دنبال داشته باشد.

درنگ

سربال موسیقی‌های بی‌اجازه در «نون‌خ»!

منوچهری – فصل پنجم سربال پر مخاطب «نون‌خ» به پایان رسید اما حاشیه‌های موسیقایی این مجموعه هنوز ادامه دارد! پس از اعتراض شدید حسین صفامنش، خواننده کرد و شکایت او علیه سعید آفاخانی مبنی بر استفاده بدون اجازه از آثارش در سربال، این بار محمدعلی دلتواز، نوازنده و آهنگ‌ساز بلوچ از عوامل این سربال که بدون اجازه از آثارش استفاده کرده‌اند، گلایه کرده است. جالب این که مهدی فرجی، تهیه‌کننده «نون‌خ» در نشست پرسش و پاسخ عوامل این سربال در تاریخ ۱۱ اردیبهشت در واکنش به شکایت حسین صفامنش با تأکید بر این که نافی مالکیت این خواننده نیست، گفته است: «فکر می‌کردیم آقای صفامنش از ما تشکر می‌کند. بخش این موسیقی در سکناس کولبرها باعث معرفی آن ترانه شد. با این حال اگر راهی برای جبران باشد، اقدام می‌کنم. در فصل‌های قبلی در خدمت ایشان بودیم. ایشان از خواننده‌های خوب کشور هستند.» محمدعلی دلتواز، هنرمند بلوچ هم پس از این که در صفحه شخصی خود از استفاده بدون اجازه از اثرش در «نون‌خ» گلایه کرده بود، به ایلنا گفته است: «متأسفانه چند روز پیش متوجه شدم که سربالی به اسم «نون‌خ»، یکی از محصولات اخیر بنده را بدون کسب اجازه از صاحب اثر پخش کرده است. آهنگ ساز، تنظیم‌کننده و نوازنده ساز بجنودر این اثر، خودم هستم. به هر حال عوامل مربوط در «نون‌خ» این اثر را بدون اجازه در سربال‌شان جا داده‌اند.» دلتواز در ادامه از تماس مهدی فرجی، تهیه‌کننده سربال می‌گوید: «ایشان اول گفتند تماس گرفته‌اند برای عذرخواهی! که من هم تشکر کردم. من معتقدم آقای فرجی بامن تماس تلفنی صوری برقرار کردند، یعنی می‌خواستند به این واسطه سروته قضیه را هم بیاورند تا قضیه با همان تماس تمام بشود و برود. آقای فرجی اول گفتند قصدشان عذرخواهی رسمی است.

من به ایشان گفتم شما کار را در سطح ملی از من به صورت بی‌اجازه پخش کرده‌اید و این کار با سرعت هنری تفاوتی ندارد. من گفتم حال که صحبت از عذرخواهی است پس رسمی انجامش دهید. گفتم زمانی که شما اثری از مرا بی‌اجازه از تلویزیون کشور به صورت رسمی و رسانه‌ای در سطح ملی پخش کرده‌اید، پس را عذرخواهی این نیست که با یک تلفن انجام شود. وقتی همه چیز رسمی بوده این عذرخواهی هم باید رسمی و رسانه‌ای باشد و باید جبران خسارت کنید. گویا عوامل سربال «نون‌خ» و به‌ویژه تهیه‌کننده محترم این مجموعه پیش خودشان فکر کرده‌اند، چون آثار این هنرمندان موسیقی اقوام را در سربالی که از شبکه سراسری پخش می‌شود، استفاده کرده‌اند، آن‌ها باید ممنوعان هم باشند و از این که آثار موسیقی‌شان را به این واسطه به گوش مردم رسانده‌اند و موجب شهرت آن‌ها شده‌اند، مبلغی هم از این بابت بپردازند! نه جناب فرجی! این رسمش نیست. شما حق ندارید بدون کسب اجازه از یک هنرمند و پیش از آن که رضایت او را جلب کنید، از اثر هنری او که برایش زحمت کشیده و خون دل خورده، به راحتی و بدون این که صدایش را در بیاورید، استفاده کنید و تازه طبلکار هم باشید. کپی‌رایت که می‌دانید چیست؟ شما پیش از هر چیز باید حق مالکیت مادی و معنوی آثار را به رسمیت می‌شمردید و بعد از آن‌ها استفاده می‌کردید. این کار شما مصداق بارز سرقت است.

خبر

چاپ دوم «خویشتن» برقی در نمایشگاه

کتاب جدید حمیدرضا برقهی با استقبال شعر دوستان در سی و پنجمین دوره نمایشگاه کتاب تهران به چاپ دوم رسید.

به گزارش تسنیم، حمیدرضا برقهی

امسال با مجموعه جدید خود با عنوان «خویشتن» در سی و پنجمین دوره نمایشگاه کتاب تهران حضور دارد؛ کتابی که همانند آثار پیشین برقهی در بردارنده سروده‌های آیینی او در موضوعات مختلف است. این کتاب با اقبال خوبی از سوی مخاطبان همراه شده و به گفته دست‌اندرکاران نشر فصل پنجم، قرار است چاپ دوم آن نیز در دسترس علاقه‌مندان قرار گیرد.